

כלאיים בבגדי כהונה

תלמוד בבלי מסכת ערכין דף ג עמוד ב

הכל חייבין בציצית, כהנים לויים וישראלים. פשיטא, כהנים איצטריך לי, סד"א: הואיל וכתוב לא תלבש שעטנז גדילים תעשה לך, מאן דלא אישתרי כלאים לגביה בלבישה הוא דמחייב במצות ציצית, והני כהנים הואיל ואשתרי כלאים לגבייהו לא לחייבו, קמ"ל: נהי דאשתרי בעידן עבודה, בלא עידן עבודה לא אישתרי.

רש"י מסכת ערכין דף ג עמוד ב

כיון דאישתרי להו כלאים בעידן עבודה דאבנט של כלאים היה דכתיב ואת האבנט שש משזר ומדשש כיתנא תכלת עמרא,

כתב הרמב"ם בפ"י ה"ל מהלכות כלאיים " כהנים שלבשו בגדי כהונה שלא בשעת עבודה לוקין מפני האבנט שיש בו כלאיים " והשיגו הראב"ד " ומה דקאמר מפני האבנט שיש בו כלאיים אינו דאטו חשן ואיפוד לית בהו כלאיים "

רמב"ם הלכות כלאים פרק י הלכה לב

כהנים שלבשו בגדי כהונה שלא בשעת עבודה אפילו במקדש לוקין מפני האבנט שהוא כלאים ולא הותרו בו אלא בשעת עבודה שהיא מצות עשה כציצית. +/השגת הראב"ד/ כהנים שלבשו בגדי כהונה וכו'. א"א טעה בזה שהרי אמרו ביומא בפרק בא לו כהן גדול במקדש אפילו שלא בשעת עבודה מותר ומאי דקאמר (נמי) מפני האבנט שהוא כלאים אינו דאטו חושן ואפוד מי לית בהו כלאים.

וכן כתב הרמב"ם בפ"ח ה"א מבגדי כהונה "בגדי כהונה מותר ליהנות בהם לפיכך לובשם ביום עבודתו אפי' שלא בשעת עבודתו חוץ מן האבנט שהוא שעטנ"ז אסור לכהן הדיוט ללובשו אלא בשעת עבודתו".

ועיין בכ"מ שרוצה לתרץ הרמב"ם שבגדי כהונה קשין. ולכן אין בהם חשש לבישת כלאיים וראה בית הלוי שהאריך לפלפל בהסבר דברי הרמב"ם ועוד אחרונים.

אולם בגמ' יומא סט. משמע שאם בגדי כהונה קשין יכולים לישון על בגדי הכהונה. ואם רכין יש לגרוס במשנה שמניחים אותן כנגד ראשיהן

וכן פסק הרמבם בפ"ח ה"ו מהלכות בית הבחירה שהכהנים הניחו בגדיהן כנגד ראשיהן בשנתן, ולכן לא יתכן לתרץ שהרמב"ם סובר שבגדי כהונה קשין ולא עוברים עליהם משום שעטנז.

ולהבין דברי הרמב"ם :

יש לכאורה, סתירה בהלכות כלאיים. שנפסק שבגד צמר שאבד בו חוט אחד של פשתן אסור ולא בטל. ואילו משנה מפורשת וכך נפסק בהלכה כי אם נתערבו צמר גמלים וצמר רחלים מתבטלים. וכן אם טווה חוט מצמר ופשתן מרבה עליו ומבטלו.

וצריך לומר כי לא אסרה התורה חוט שעטנז אלא בגד שעטנז. (דכתיב ובגד כלאיים שעטנז וכו'). וחוט נקבע על פי רובו, ולא מדין ביטול ברוב אלא שם החוט נקבע ע"פ המרכיב המרובה שבו.

ולכן חוט שמורכב מצמר גמלים 51% וצמר רחלים 49% נקרא חוט צמר גמלים ומותר לארוג אותו עם חוטי פשתן. וכן חוט המורכב מ-51% צמר ו-49% פשתן נחשב חוט צמר ומותר לעשות ממנו אריג ואין זה שעטנז. אולם אם בבגד צמר אבד חוט פשתן אינו בטל כי כל האיסור הוא תערובתן ודבר שכל איסורו הוא התערובת ודאי שלא שייך שם דין ביטול ברוב. כי התערובת אסורה ואין שיעור למידת התערובת כל תערובת אסורה.

ולכן כל בגדי כהונה מורכבים מחוט שזור מכמה מינים שרובם צמר ומיעוטן פשתן ודאי שאין זה חוט שעטנז כי אין איסור שעטנז בחוט אלא בבגד ואחרי שהחוט רובו צמר מותר לארוג ממנו בגד ואינו שעטנז. אולם האבנט היה כולו פשתן והיו ארוגים בו חוטי צמר והרי זה שעטנז.

ואילו הראב"ד סובר, שהיות ובתחילה טוו כל חוט בנפרד אע"פ שאח"כ עשו מהם חוט אחד אין זה נחשב שירד מהחוט שם חוט צמר או חוט פשתן ולכן אם ארגן אח"כ לבגד הרי זה שעטנז.

ומתורצת קושית הש"א על הרמב"ם ששואל איך כה"ג יכול לעבוד עבודה שכשרה בכהן הדיוט, הרי משמע בגמ' שבת שהיכא שאיכא אחר, ימול אחר ולא ידחה מילה בצרעת ע"י אביו שהיות וניחה ליה שיטהר בנו צריך להגיע לעשה דוחה ל"ת, ולכן סוברת הגמ' שהיכא

דאיכא אחר לימול אחר. א"כ למה מותר לכהן גדול הלובש כלאיים לעבוד עבודת כהן הדיוט,
הרי אפשר שכהן הדיוט יעבוד ולא ידחה כלאיים בעבודתו.

אלא שלפי דברינו הרי הרמב"ם סובר שאין כלאיים בבגדי כהונה מלבד באבנט. וכן סובר
הרמב"ם שאבנטו של כהן הדיוט הוא אבנטו של כהן גדול, ולכן אין מניעה שכה"ג יעבוד.